

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

3^ο τρίμηνο 2023

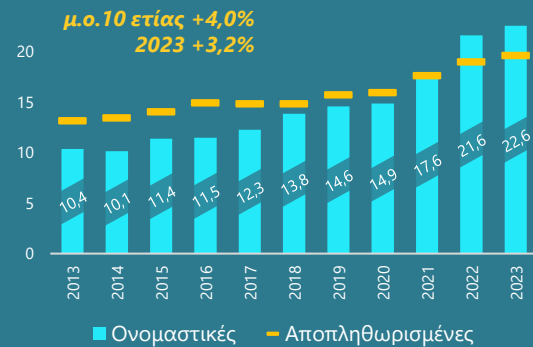
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Οι ελληνικές εξαγωγές δοκιμάζονται από την κλιματική κρίση και τη γεωπολιτική αστάθεια

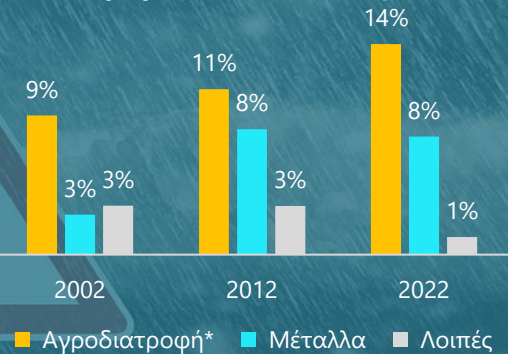
Οι πλημμύρες της Θεσσαλίας επιτείνουν την τάση επιβράδυνσης των εξαγωγών...

Εξαγωγές αγαθών* Ιανουαρίου-Αυγούστου

ποσά σε δις €

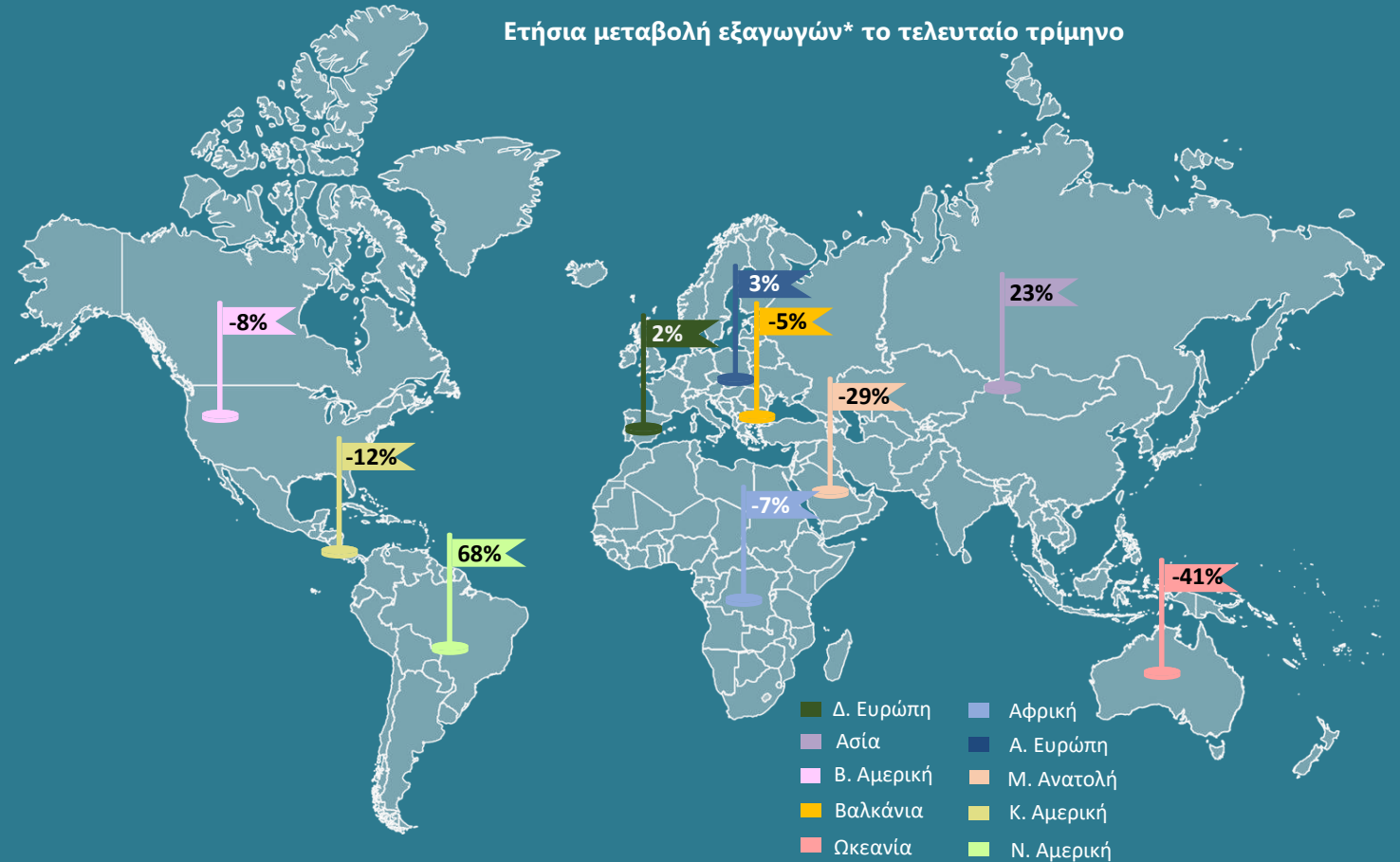
Μερίδιο εξαγωγών Θεσσαλίας στην Ελλάδα

* Αγροδιατροφή: Τρόφιμα και Ποτά, Βαμβάκι, Καπνός

... ενώ η Δυτική Ευρώπη αποτελεί τον κύριο πυλώνα στήριξης για τα ελληνικά προϊόντα

Ετήσια μεταβολή εξαγωγών* το τελευταίο τρίμηνο

Σύνοψη

- ▶ Υπό την πίεση του διεθνούς περιβάλλοντος, **οι ελληνικές εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου) κατά το θερινό τρίμηνο (Ιούνιος-Αύγουστος 2023) κινήθηκαν οριακά καθοδικά** για πρώτη φορά μετά την πανδημία (-1% σε αποπληθωρισμένους όρους, και -2,7% σε ονομαστικούς όρους). Ωστόσο, παρά την επιβράδυνση, συνεχίζουν (i) να κερδίζουν μερίδια έναντι των Ευρωπαίων ανταγωνιστών τους, καθώς και (ii) να συμβάλλουν (σε συνδυασμό με τον περιορισμό των εισαγωγών) στον περιορισμό του εμπορικού ελλείμματος.
- ▶ Εμβαθύνοντας στη σύνθεση των εξαγωγών κατά το θερινό τρίμηνο, διαπιστώνουμε ότι **η στήριξη προέρχεται κυρίως από τις αγορές της Δυτικής Ευρώπης και των Βαλκανίων (με αιχμή τα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας)**, ενώ οι μη-ευρωπαϊκές αγορές κινούνται αθροιστικά πτωτικά παρουσιάζοντας ωστόσο μεικτή εικόνα (με την Ασία να ξεχωρίζει θετικά και τη Μέση Ανατολή αρνητικά). Έντονες αποκλίσεις επίσης εντοπίζονται σε κλαδικό επίπεδο:
 - Οι **κλάδοι υψηλής τεχνολογίας** (μηχανήματα και φάρμακα) **συνεχίζουν τη δυναμική τους πορεία** στηρίζοντας σταθερά τις ελληνικές εξαγωγές (+10% και +9% αντίστοιχα, σε αποπληθωρισμένους όρους), κερδίζοντας μερίδια έναντι των Ευρωπαίων ανταγωνιστών τους.
 - Τα τρόφιμα συνεχίζουν να έχουν συνεισφορά θετική, αλλά μειωμένη (κυρίως λόγω ελαιόλαδου), με ετήσια αύξηση της τάξης του 3%.
 - Πτώση σημειώθηκε στον κλάδο των μετάλλων (-10%, κυρίως λόγω χαλκού και σιδήρου), ενώ η ένδυση κατέγραψε τη μεγαλύτερη ποσοστιαία πτώση (-40%).
- ▶ Η **κλιματική κρίση** έκρουσε εμφατικό σήμα κινδύνου, με τις πλημμύρες από την **κακοκαιρία Daniel** να πλήττουν σχεδόν το 20% της **Θεσσαλίας** – περιφέρεια η οποία **καλύπτει το 6% των ελληνικών εξαγωγών (με** περίπου €2 δις εξαγωγές ετησίως). Η κρισιμότητα της συνεισφοράς της εστιάζεται κυρίως στα υψηλά (και διαχρονικά αυξανόμενα) μερίδιά της στις εξαγωγές **αγροδιατροφής και μετάλλων** (14% και 8%, αντίστοιχα) – τα οποία φτάνουν το 44% για τα γαλακτοκομικά και το 1/3 για το βαμβάκι. Σημειώνουμε επίσης ότι η Θεσσαλία παράγει περίπου το 20% των ζωοτροφών και του γάλακτος, προσφέροντας έτσι πρώτη ύλη σε συγγενείς κλάδους αγροδιατροφής άλλων περιφερειών.
- ▶ Για το **υπόλοιπο του έτους**, αναμένονται αυξημένες προκλήσεις, καθώς στη γενικότερη τάση επιβράδυνσης προστίθενται οι **επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής**. Ειδικότερα, (i) η καταστροφή στη Θεσσαλία, σε συνδυασμό με (ii) τη μειωμένη φετινή παραγωγή ελαιόλαδου και επιτραπέζιων ελιών, αναμένεται να επιδράσουν αρνητικά στις εξαγωγές του τελευταίου 4μηνου του έτους, **αφαιρώντας περίπου 1 ποσοστιαία μονάδα** από τις εξαγωγές της χρονιάς. Σε αυτό το πλαίσιο, εκτιμούμε ότι **οι εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου) για το σύνολο του 2023 θα ξεπεράσουν οριακά τα επίπεδα του 2022** (ετήσια άνοδος της τάξης του 1% σε αποπληθωρισμένους όρους).
- ▶ Κοιτάζοντας πιο μπροστά, οι δύο αυτές αρνητικές παράμετροι αναμένεται να συνεχίσουν να ασκούν **πίεση στις εξαγωγές το 2024**, αφαιρώντας **2 ποσοστιαίες μονάδες** από τη μεσοπρόθεσμη τάση ετήσιας ανάπτυξης τους (5%). Ωστόσο, συνεκτιμώντας την αναμενόμενη ανάκαμψη των όγκων του διεθνούς εμπορίου και την ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής οικονομίας, **οι ελληνικές εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου) για το 2024 εκτιμάμε ότι θα κινηθούν σε ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης του 3%**.
- ▶ Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε ότι η **εντεινόμενη γεωπολιτική αστάθεια και κλιματική κρίση προσθέτουν στις εκτιμήσεις μας υψηλούς βαθμούς αβεβαιότητας** (για αναθεώρηση προς τα κάτω). Ειδικότερα, το αρνητικό κλίμα στην «ευρύτερη γειτονιά μας», που έχει διαμορφωθεί λόγω Ουκρανίας, επιβαρύνεται από τις πρόσφατες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή (η οποία απορροφά περίπου το 5% των ελληνικών εξαγωγών, με το 1/3 αυτών να αφορά το Ισραήλ).

Υπό την πίεση του διεθνούς περιβάλλοντος, οι ελληνικές εξαγωγές υποχωρούν για πρώτη φορά μετά την πανδημία

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

Οριακά πτωτικά κινήθηκαν οι ελληνικές εξαγωγές αγαθών (εκτός πετρελαίου) το τρίμηνο Ιούνιος-Αύγουστος 2023, καταγράφοντας ετήσια μεταβολή της τάξης του -1% σε αποπληθωρισμένους όρους^[1] (-2,7% σε ονομαστικούς όρους). Βασικές παράμετροι που ερμηνεύουν την αναιμική επίδοση είναι οι κλάδοι μετάλλων και ένδυσης (αφαιρώνοντας αθροιστικά πάνω από 4 ποσοστιαίες μονάδες). Σε όρους προορισμών, η επιβράδυνση κυρίως εστιάζεται στις αγορές της Μέσης Ανατολής και δευτερευόντως της Ανατολικής Ευρώπης – περιοχές που δύσκολα θα ανακάμψουν τους επόμενους μήνες (όντας κόμβοι γεωπολιτικής έντασης).

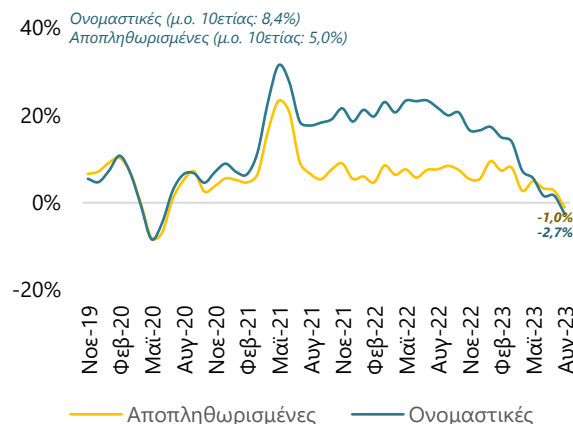
Στον αντίποδα, σημειώνουμε ότι κατά το θερινό τρίμηνο θετικά ξεχωρίζουν:

- Οι κλάδοι υψηλής τεχνολογίας (φάρμακα & μηχανήματα) που συνεισέφεραν 2½ ποσοστιαίες μονάδες στις εξαγωγές (μειωμένη ωστόσο, κατά σχεδόν ½ έναντι του προηγούμενου ενεαμήνου), και τα τρόφιμα που συνεισέφεραν 0,7 ποσοστιαίες μονάδες (από 2,4 στο προηγούμενο ενεάμηνο), επηρεαζόμενα κυρίως από τις επιδόσεις του ελαιόλαδου.
- Οι παραδοσιακές αγορές της Δυτικής Ευρώπης και Βαλκανίων, οι οποίες κατορθώνουν να διατηρήσουν την δυναμική τους, συνεισφέροντας 1,4 ποσοστιαίες μονάδες (έναντι 4,7 το προηγούμενου εννεάμηνου).

Σημειώνεται ότι παρά την πτώση των εξαγωγών, η παράλληλη συγκράτηση των εισαγωγών συνέβαλε στην οριακή μείωση του εμπορικού ελλείμματος κατά €0,2 δις (ή 3% σε ονομαστικούς όρους).

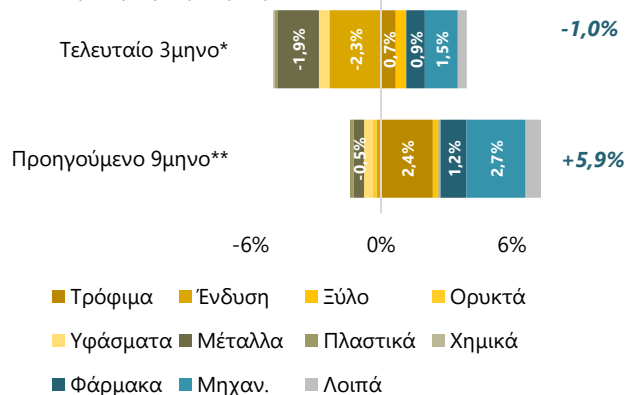
Ελληνικές εξαγωγές αγαθών^[1]

ετήσιος ρυθμός μεταβολής (κινητός μ.ο. 3 μηνών)

Συνεισφορά κλάδων^[2] στη μεταβολή αποπληθωρισμένων εξαγωγών

ετήσιος ρυθμός μεταβολής

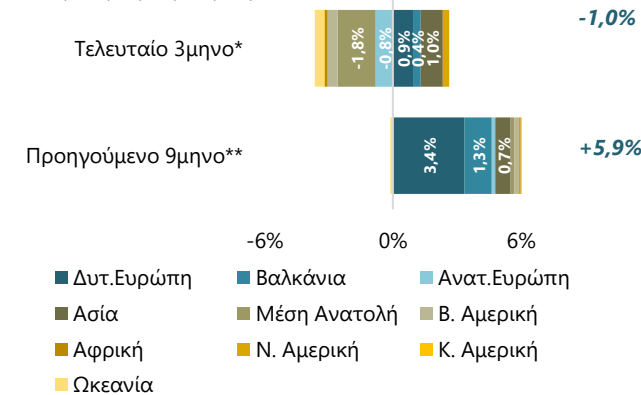
Μεταβολή σε εμπορικό ισοζύγιο

καθαρές εξαγωγές σε € εκατ., μεταβολή τελευταίου τριμήνου* σε σχέση με ένα έτος πριν

Συνεισφορά προορισμών^[3] στη μεταβολή αποπληθωρισμένων εξαγωγών

ετήσιος ρυθμός μεταβολής

[*] Ως τελευταίο 3μηνο ορίζεται η περίοδος Ιούνιος 2023 – Αύγουστος 2023
 [**] Ως προηγούμενο 9μηνο ορίζεται η περίοδος Σεπτέμβριος 2022 – Μάιος 2023

[1] Για τους σκοπούς της ανάλυσης εξετάζονται εξαγωγές αγαθών εκτός ενέργειας και εμπιστευτικών ή αδιευκρίνιστων κωδικών, και ο υπολογισμός των εξαγωγών σε αποπληθωρισμένους όρους έχει γίνει με χρήση του έτους 2021 ως έτους βάσης. Σημειώνεται ότι για πρώτη φορά μετά από 2½ χρόνια ο αποπληθωριστής εξαγωγών πέρασε σε αρνητικό έδαφος (-2,1%), αντικατοπτρίζοντας κυρίως την πτωτική πορεία στις διεθνείς τιμές μετάλλων (-33% το τελευταίο τρίμηνο).

[2] Κλάδοι υψηλής τεχνολογίας: Φάρμακα, Μηχανήματα
 Κλάδοι μεσαίας τεχνολογίας: Μέταλλα, Πλαστικά, Χημικά
 Κλάδοι χαμηλής τεχνολογίας: Τρόφιμα, Ένδυση, Ξύλο, Ορυκτά, Υφάσματα, Λοιπά

[3] Περιοχές υψηλής συνεισφοράς: Δυτική Ευρώπη, Βαλκάνια, Ανατολική Ευρώπη,
 Περιοχές μεσαίας συνεισφοράς: Ασία, Μέση Ανατολή, Βόρεια Αμερική
 Περιοχές χαμηλής συνεισφοράς: Αφρική, Νότια Αμερική, Κεντρική Αμερική, Ωκεανία

Στηρίγματα στις βασικές αγορές και απώλεια δυναμικής σε προορισμούς εκτός Ευρώπης

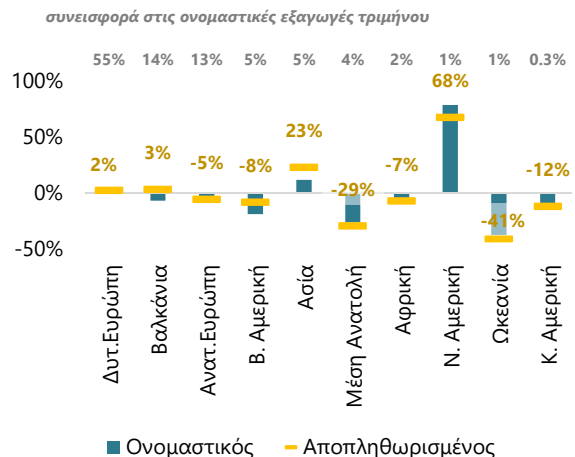
ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

Εστιάζοντας την ανάλυση μας σε επίπεδο προορισμών, διαπιστώνουμε ότι οι κύριες αγορές διατηρούν ήπιους ρυθμούς ανάπτυξης κατά το θερινό τρίμηνο (Ιούλιος-Αύγουστος 2023), ενώ υψηλότερη μεταβλητότητα εμφανίζουν οι μικρότερες αγορές. Ειδικότερα:

- Η Δυτική Ευρώπη και τα Βαλκάνια (καλύπτοντας αντίστοιχα το 55% και 14% των ελληνικών εξαγωγών), κινήθηκαν ανοδικά οδηγούμενες κυρίως από προϊόντα υψηλής τεχνολογίας. Έτσι η Δυτική Ευρώπη σημείωσε αύξηση της τάξης του 2% σε αποπληθωρισμένους όρους, με ευρεία άνοδο στην πλειοψηφία των κλάδων και αιχμή τα φάρμακα, με την Ισπανία να ξεχωρίζει για την δυναμική της (+26% σε αποπληθωρισμένους όρους). Τα Βαλκάνια επέδειξαν παρόμοια δυναμική (+3%) με περιορισμένο όμως εύρος κλάδων να κινούνται ανοδικά (μόλις 3 από τους 11), με τα μηχανήματα και την Τουρκία να ξεχωρίζουν για την δυναμική τους (+52% και +8% αντίστοιχα σε αποπληθωρισμένους όρους).
- Στον αντίποδα η Ανατολική Ευρώπη – η οποία επηρεάζεται και από τις γεωπολιτικές εξελίξεις – παρουσίασε απώλειες της τάξης του 5%, κυρίως εξαιτίας των κλάδων ένδυσης και υφασμάτων (-69% και -48% αντίστοιχα).
- Όσον αφορά τις μη ευρωπαϊκές αγορές (οι οποίες καλύπτουν 20% των ελληνικών εξαγωγών) καταγράφουν από κοινού πτώση της τάξης του 7% σε αποπληθωρισμένους όρους, με μεικτή εικόνα ωστόσο, μεταξύ των προορισμών. Συγκεκριμένα, οι θετικές επιδόσεις της Ασίας και της Νότιας Αμερικής δεν ήταν αρκετές για να αντισταθμίσουν τις απώλειες στις λοιπές περιφερειακές αγορές (με εντονότερη πτώση στη Μέση Ανατολή).

Βασικές γεωγρ. περιοχές προορισμού

εξαγωγές Ιούνιος – Αύγουστος 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

10 κύριες χώρες προορισμού^[1]

εξαγωγές Ιούνιος – Αύγουστος 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

[1] Χώρες με τη μεγαλύτερη αξία εξαγωγών στο εξεταζόμενο τρίμηνο

Ειδικά χαρακτηριστικά γεωγρ. περιοχών

επιδόσεις Ιούνιος – Αύγουστος 2023 (έναντι Ιούνιος – Αύγουστος 2022) κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών κλάδων

Γεωγραφικές Περιοχές	Ανοδικοί κλάδοι (στους 11)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Ανατ. Ευρώπη	8	Μέταλλα	Ξύλο
Ασία	8	Φάρμακα	Φάρμακα
Δυτ. Ευρώπη	7	Φάρμακα	Ξύλο
Ασία	7	Μέταλλα	Υφάσματα
Β. Αμερική	6	Τρόφιμα	Φάρμακα
Ν. Αμερική	6	Μέταλλα	Μέταλλα
Κ. Αμερική	6	Ορυκτά	Ξύλο
Μέση Ανατολή	5	Υφάσματα	Υφάσματα
Βαλκάνια	3	Μηχανήματα	Μηχανήματα
Ωκεανία	2	Πλαστικά	Πλαστικά

Ειδικά χαρακτηριστικά 10 κύριων χωρών

επιδόσεις Μάιος 2023-Ιούλιος 2023^[1] (έναντι Μάιος 2022-Ιούλιος 2022) κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προϊόντων

Χώρες	Ανοδικά προϊόντα (στα 129)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Ρουμανία	70	Αλουμίνιο	LED
Βουλγαρία	64	LED	Χαλκός
Ιταλία	63	Ελαιόλαδο	Προϊόντα σιδήρου
Γαλλία	62	Λοιπά Φυτικά Λίπη	Λοιπά Φυτικά Λίπη
Κύπρος	55	Εμφιαλ. νερό	Εμφιαλ. νερό
Ισπανία	55	Προϊόντα σιδήρου	Προϊόντα σιδήρου
Τουρκία	54	Χαρτοπολτός	Χαρτοπολτός
Γερμανία	53	LCD	LCD
Ην. Βασίλειο	50	Σωλήνες χάλυβα	Σωλήνες χάλυβα
ΗΠΑ	43	Κομπόστα	Κομπόστα

[1] Ο πίνακας ειδικών χαρακτηριστικών των 10 κύριων αγορών, αναφέρεται κατ' εξαίρεση στην περίοδο Μάιος-Ιούλιος, λόγω μη επαρκούς πληρότητας των στοιχείων του Αυγούστου

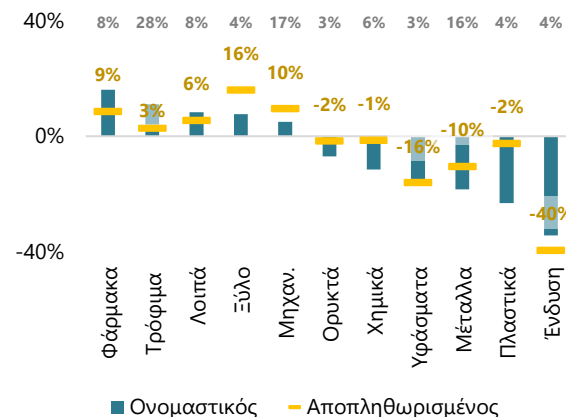
Εξετάζοντας αναλυτικότερα τις επιδόσεις των επιμέρους κλάδων, παρατηρούμε μια μεικτή εικόνα, με 5 από τους 11 κλάδους να κινούνται με θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης κατά το θερινό τρίμηνο 2023. Ειδικότερα:

- Τα μηχανήματα πέτυχαν υψηλή αύξηση εξαγωγών (+10% σε αποπληθωρισμένους όρους) με οδηγό προϊόντα όπως μετρητές ηλεκτρισμού και LED (+41% και +15% αντίστοιχα). Αξίζει να σημειωθεί ότι η άνοδος στον κλάδο ήταν ευρεία, με αυξημένες εξαγωγές σε 7 από τις 10 βασικές γεωγραφικές περιοχές.
- Τα τρόφιμα, ο μεγαλύτερος σε συνεισφορά κλάδος, πέτυχε αύξηση εξαγωγών (+3% σε αποπληθωρισμένους όρους) με ώθηση κυρίως από το ελαιόλαδο (+3%) και το σκληρό σιτάρι (+45%), τα οποία ευνοημένα από την διεθνή συγκυρία συνεισφέρουν αθροιστικά τις 1,2 από τις 3 μονάδες της ανόδου. Αντίθετα, πτωτικά κινήθηκαν οι εξαγωγές ψαριών, υπό την πίεση ανταγωνισμού από φθηνότερα προϊόντα (π.χ. από Τουρκία) σε μια συγκυρία συνθηκών υψηλού κόστους παραγωγής.
- Τα μέταλλα είναι ο μεγαλύτερος κλάδος με πτώση εξαγωγών (-10% σε αποπληθωρισμένους όρους), κυρίως λόγω πίεσης στα προϊόντα χαλκού και σιδήρου (-8% και -10% αντίστοιχα), έναντι σταθερότητας στο αλουμίνιο.
- Η ένδυση καταγράφει τη μεγαλύτερη ποσοστιαία πτώση εξαγωγών (-40% σε αποπληθωρισμένους όρους), με τα προϊόντα υπόδησης και ανδρικής ένδυσης να συνεισφέρουν περισσότερο από το 1/2 της πτώσης αυτής.

Βασικοί κλάδοι

εξαγωγές Ιούνιος – Αύγουστος 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

συνεισφορά στις ονομαστικές εξαγωγές τριμήνου

Ειδικά χαρακτηριστικά κλάδων

επιδόσεις Ιούνιος – Αύγουστος 2023 (έναντι Ιούνιος – Αύγουστος 2022)

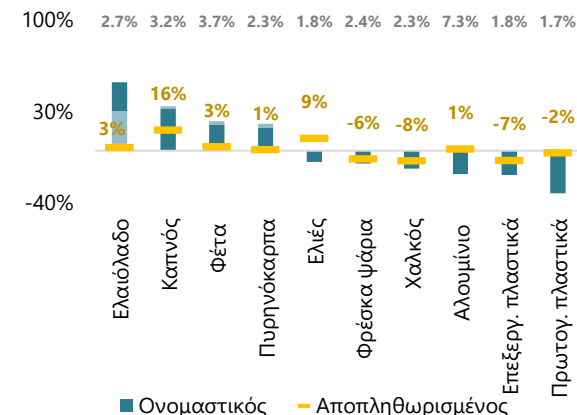
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προορισμών

Κλάδοι	Ανοδικές γεωγρ. περιοχές (στις 10)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Μηχανήματα	7	Βαλκάνια	Βαλκάνια
Ξύλο	7	Δυτ. Ευρώπη	Κ. Αμερική
Τρόφιμα	5	Δυτ. Ευρώπη	Β. Αμερική
Φάρμακα	5	Δυτ. Ευρώπη	Β. Αμερική
Μέταλλα	4	Ν. Αμερική	Ν. Αμερική
Χημικά	4	Δυτ. Ευρώπη	Αφρική
Πλαστικά	3	Μ. Ανατολή	Ωκεανία
Ένδυση	3	Ασία	Ν. Αμερική
Ορυκτά	3	Ασία	Κ. Αμερική
Υφάσματα	3	Μ. Ανατολή	Μ. Ανατολή

10 κύρια προϊόντα^[1]

εξαγωγές Ιούνιος – Αύγουστος 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

συνεισφορά στις ονομαστικές εξαγωγές τριμήνου

[1] Προϊόντα με τη μεγαλύτερη αξία εξαγωγών στο εξεταζόμενο τρίμηνο

Ειδικά χαρακτηριστικά 10 κύριων προϊόντων

επιδόσεις Μάιος 2023–Ιούλιος 2023^[1] (έναντι Μάιος 2022–Ιούλιος 2022)

κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προορισμών

Προϊόντα	Ανοδικές χώρες (στις 101)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Επεξ. Πλαστικά	32	Ισραήλ	Ισραήλ
Φέτα	31	Γερμανία	Δανία
Αλουμίνιο	28	Ρουμανία	Ρουμανία
Πυρηνόκαρπα	25	Ιταλία	Μολδαβία
Ελιές	24	Ιταλία	Πολωνία
Πρωτ. Πλαστικά	23	Ιταλία	Αλβανία
Καπνός	21	Ιαπωνία	Ολλανδία
Ελαιόλαδο	18	Ιταλία	Ισπανία
Χαλκός	9	Βουλγαρία	Βουλγαρία
Φρέσκα ψάρια	9	Ρουμανία	Κύπρος

[1] Ο πίνακας ειδικών χαρακτηριστικών των 10 κύριων προϊόντων, αναφέρεται κατ' εξαίρεση στην περίοδο Μάιος-Ιούλιος, λόγω μη επαρκούς πληρότητας των στοιχείων του Αυγούστου

Παρά την επιβράδυνση δυναμικής, τα ελληνικά προϊόντα κατά το τελευταίο τρίμηνο κατόρθωσαν να αυξήσουν οριακά το μερίδιο τους στην Ευρώπη (0,56%, έναντι 0,55% στο αντίστοιχο διάστημα του 2022). Ειδικότερα, οι ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,5% ετησίως (σε ονομαστικούς όρους), έναντι μόλις 0,4% στην Ευρώπη (στην οποία 7 στους 11 κλάδους ήταν πτωτικοί, μεταξύ των οποίων φάρμακα, μέταλλα και ορυκτά).

Ουσιαστικές διαφοροποιήσεις διακρίνονται μεταξύ των κλάδων όσον αφορά την κίνηση των μεριδίων τους (σε μεγάλο βαθμό σε αντιστοιχία με την πορεία των ελληνικών μεγεθών, όπως αποτυπώθηκαν στη σελ. 6). Συγκεκριμένα, ξεχωρίζουν:

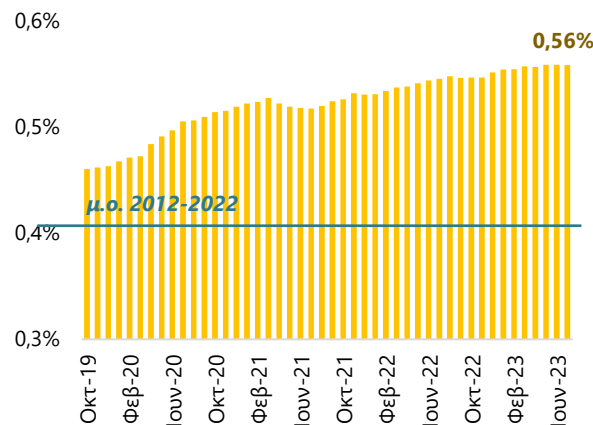
- Τα τρόφιμα σημείωσαν την υψηλότερη αύξηση μεριδίου (+0,2 ποσοστιαίας μονάδας), με οδηγό το ελαιόλαδο (φτάνοντας μερίδιο 12,3%, από 7,3% ένα χρόνο πριν) και το σκληρό σιτάρι (1,4%, από 1,0%, αντίστοιχα). Ωστόσο, σημειώνουμε την ύπαρξη βασικών προϊόντων, όπως οι ελιές και τα ψάρια, τα οποία σημείωσαν απώλεια μεριδίων. Στο σημείο αυτό υπογραμμίζουμε ότι οι καταστροφές στη Θεσσαλία αναμένεται να επηρεάσουν τις εξαγωγές τροφίμων (με την περιοχή να καλύπτει το 14% των εξαγωγών του κλάδου, δείτε ειδικό θέμα σε σελ8).
- Οι κλάδοι υψηλής τεχνολογίας (φάρμακα και τα μηχανήματα) αύξησαν το μερίδιό τους κατά περίπου 0,1 ποσοστιαίας μονάδας.
- Τα ορυκτά επίσης κέρδισαν 0,05 ποσοστιαίας μονάδας, καθώς οι ελληνικές εξαγωγές (κυρίως μάρμαρο) μειώθηκαν λιγότερο από τις ευρωπαϊκές.

Στον αντίποδα, μεταξύ των κλάδων με πτωτικό μερίδιο στην Ευρώπη ξεχωρίζουν:

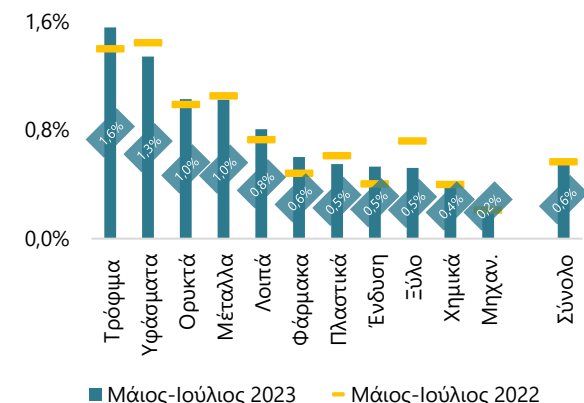
- Η ένδυση και τα υφάσματα έχασαν 0,2 ποσοστιαίες μονάδες (εν μέρει λόγω μειωμένου μεριδίου στο βαμβάκι).
- Τα μέταλλα έχασαν 0,02 ποσοστιαίες μονάδες, κυρίως λόγω των αδύναμων επιδόσεων του χαλκού και των σωλήνων χάλυβα (έναντι αυξημένου μεριδίου στο αλουμίνιο).

Μερίδιο στις ευρωπαϊκές εξαγωγές

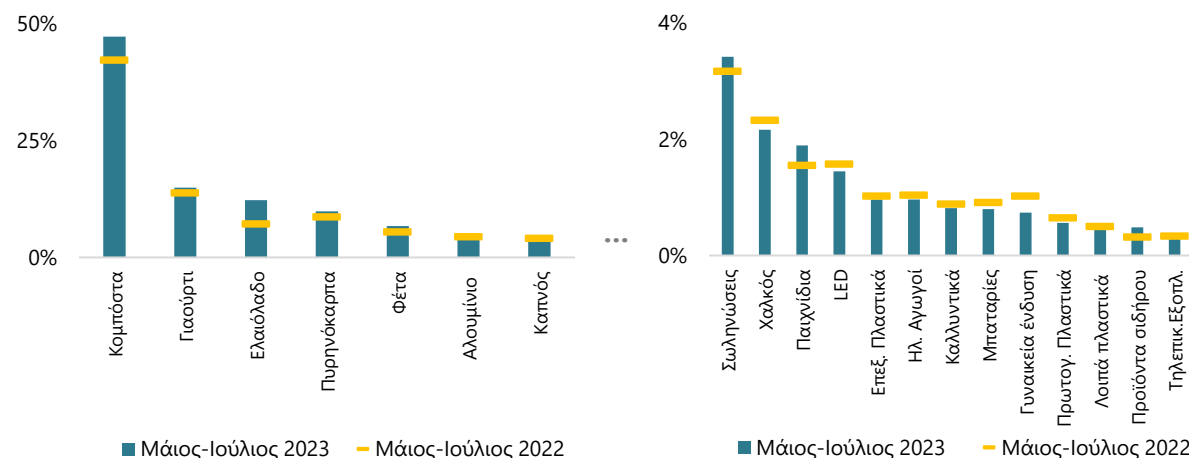
κινητός μέσος όρος τελευταίων 12 μηνών

Κλάδοι: Μερίδια στην Ευρώπη

20 κύρια προϊόντα: Μερίδια στην Ευρώπη

Πηγές: Eurostat, Ελ. Στατ., Εκτιμήσεις Εθνική Τράπεζα

Σημαντική και με έντονη δυναμική η συνεισφορά της Θεσσαλίας στις ελληνικές εξαγωγές αγροδιατροφής

Η κλιματική κρίση έκρουσε εμφατικό σήμα κινδύνου, με τις πλημμύρες από την κακοκαιρία Daniel να πλήττουν σχεδόν το 20% της Θεσσαλίας. Με περίπου €2 δις εξαγωγές ετησίως, η Θεσσαλία καλύπτει το 6% των ελληνικών εξαγωγών, διαγράφοντας ανοδική πορεία την τελευταία 20ετία (από μερίδιο 4% το 2000). Δύο κλάδοι κυριαρχούν στις εξαγωγές της (καλύπτοντας σχεδόν το 90% αυτών): Αγροδιατροφή (με άνοδο μεριδίου στην 20ετία, στο 14% από 9%) και Μέταλλα με κυρίαρχο το αλουμίνιο (με άνοδο μεριδίου στην 20ετία, στο 8% από 3%).

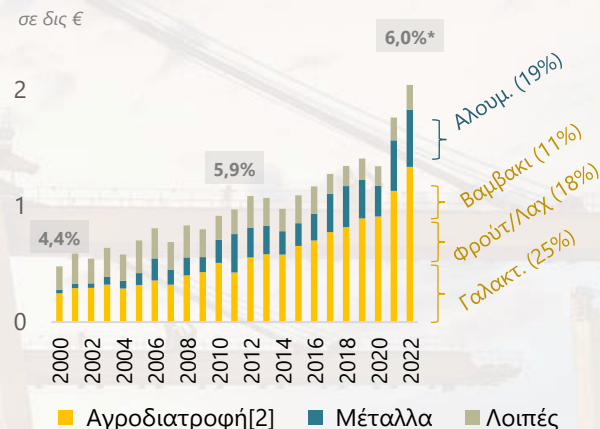
Εστιάζοντας στον αγροτοδιατροφικό τομέα της Θεσσαλίας ξεχωρίζουν:

- Τα γαλακτοκομικά σημείωσαν εκρηκτικά ανοδικά μερίδια την τελευταία 20ετία, φθάνοντας το 44% των ελληνικών εξαγωγών το 2022 (από 21% το 2002). Σημάδι ωριμότητας του τοπικού κλάδου είναι η υψηλή του εξωστρέφεια, με το μερίδιο στις εξαγωγές να είναι διπλάσιο του μεριδίου στην παραγωγή, εν μέρει λόγω συγκέντρωσης παραγωγής προς εξαγωγή από γειτονικές περιοχές.
- Το βαμβάκι καλύπτει σταθερά περίπου το 1/3 των ελληνικών εξαγωγών.
- Τα φρούτα-λαχανικά, τα δημητριακά και το κρέας επίσης ξεχωρίζουν με διαχρονικά ανοδικά μερίδια που φτάνουν το 13% το 2022.

Εμβραθύνοντας ακόμα περισσότερο διαπιστώνουμε κρίσιμη συνεισφορά της Θεσσαλίας στην παραγωγή πληθώρας αγροδιατροφικών προϊόντων. Ενδεικτικά, επιτυγχάνονται μερίδια άνω του 40% της ελληνικής παραγωγής σε φέτα, βούτυρο, βιομηχανικές τομάτες, μήλα, αχλάδια και αμύγδαλα, ενώ μερίδια 30-40% καταγράφονται σε προϊόντα όπως πρόβειο και βόειο κρέας, σκληρό σιτάρι, ρεβύθια, φακή και κριθάρι. Σημειώνουμε επίσης ότι η Θεσσαλία παράγει περίπου 20% των ελληνικών ζωοτροφών και γάλακτος, παρέχοντας έτσι πρώτη ύλη σε συγγενείς κλάδους αγροδιατροφής άλλων περιφερειών.

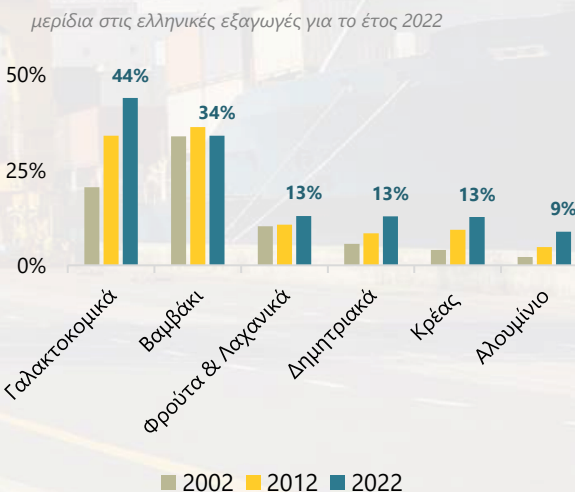
Η περίπτωση της Θεσσαλίας είναι μια εμφατικά ενδεικτική περίπτωση για το βαθμό που η Ελλάδα είναι επιρρεπής στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής τόσο (i) λόγω γεωγραφικής θέσης (Μεσόγειος) όσο και (ii) λόγω υψηλής εξάρτησης της οικονομίας της από κλιματικά ευάλωτους κλάδους, όπως η αγροδιατροφή και ο τουρισμός.

Συνολικές εξαγωγές αγαθών^[1] Θεσσαλίας

*Μερίδιο συνολικών εξαγωγών Θεσσαλίας στην Ελλάδα

Μερίδια εξαγωγών βασικών κλάδων

[1] Από την παρούσα ανάλυση εξαιρούνται οι εξαγωγές ενέργειας.

Πηγές: , Ελ.Στατ. Eurostat – Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Μερίδιο εξαγωγών Θεσσαλίας στην Ελλάδα

Αγροδιατροφική^[2] παραγωγή Θεσσαλίας

[2] Αγροδιατροφή: Τρόφιμα και Ποτά, Βαμβάκι, Καπνός

Συνθήκες υψηλής αβεβαιότητας και μεταβλητότητας απειλούν την αναπτυξιακή πορεία των ελληνικών εξαγωγών

Στο υπόλοιπο του έτους, οι εξαγωγές αναμένεται να αντιμετωπίσουν αυξημένες προκλήσεις, καθώς στη γενικότερη τάση επιβράδυνσης προστίθενται πιέσεις (συνδεδεμένες σε μεγάλο βαθμό με την κλιματική αλλαγή). Έτσι, κατά το τελευταίο 4μηνο 2023:

- i) οι καταστροφές στη Θεσσαλία εκτιμάται ότι θα στερήσουν 0,5 ποσοστιαίας μονάδας από τις ελληνικές εξαγωγές, και
- ii) η μειωμένη φετινή παραγωγή ελαιόλαδου και επιτραπέζιων ελιών θα στερήσει αντίστοιχα περίπου 2 ποσοστιαίες μονάδες.

Για το σύνολο του 2023, οι άνω επιδράσεις εκτιμάται ότι θα αφαιρέσουν περίπου 1 ποσοστιαία μονάδα από τις εξαγωγές της χρονιάς (με περίπου το ¼ της επίδρασης λόγω Θεσσαλίας), οι οποίες έτσι θα παραμείνουν κοντά στα επίπεδα του 2022 (με άνοδο της τάξης του +1% σε αποπληθωρισμένους όρους).

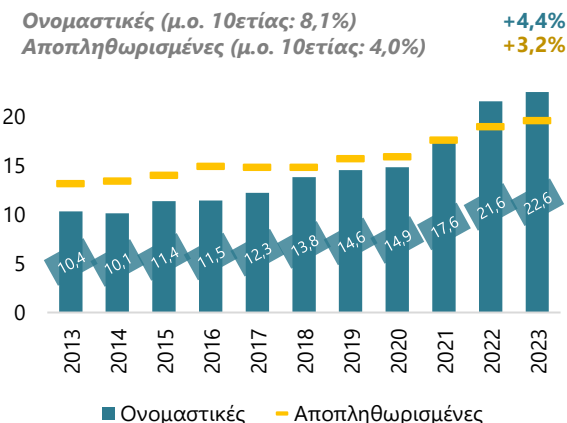
Κοιτάζοντας πιο μπροστά, οι δύο αυτές αρνητικές παράμετροι αναμένεται να συνεχίσουν να ασκούν πίεση στις εξαγωγές το 2024, αφαιρώντας 2 ποσοστιαίες μονάδες από την ετήσια ανάπτυξή τους (η οποία ακολουθεί μεσοπρόθεσμη τάση της τάξης του 5%). Ειδικότερα, αναμένουμε ετήσια αύξηση εξαγωγών της τάξης του 3%, συνεκτιμώντας:

- i. τη ανοδική τάση του διεθνούς εμπορίου (καθώς σύμφωνα με τον ΠΟΕ, αναμένεται αύξηση όγκων εμπορίου 3,3% το 2024, έναντι 0,8% το 2023), και
- ii. τη σταδιακή ανάκαμψη της Ευρωπαϊκής οικονομίας (που αποτελεί την κύρια εξαγωγική μας αγορά).

Ωστόσο, η εντεινόμενη γεωπολιτική αστάθεια και κλιματική κρίση προσθέτουν στις εκτιμήσεις μας υψηλούς βαθμούς αβεβαιότητας (για αναθεώρηση προς τα κάτω). Ειδικότερα, το αρνητικό κλίμα στην «ευρύτερη γειτονιά μας», που έχει διαμορφωθεί λόγω Ουκρανίας, επιβαρύνεται από τις πρόσφατες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή. Σημειώνουμε ότι αυτή απορροφά περίπου το 5% των ελληνικών εξαγωγών, με το 1/3 αυτών να αφορά το Ισραήλ (κυρίως μεταλλικά προϊόντα και εξοπλισμό, ενδεχομένως συνδεδεμένα με τα ενεργειακά έργα της περιοχής).

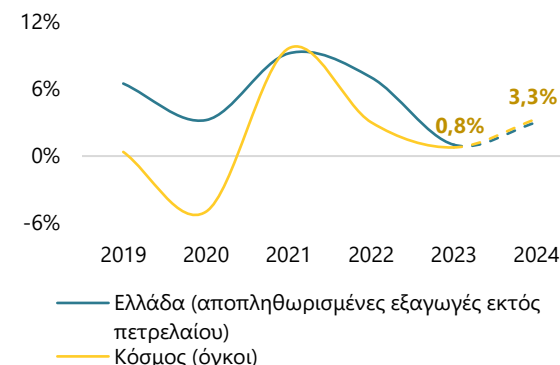
Εξαγωγές αγαθών^[1] Ιανουαρίου-Αυγούστου

ποσά σε δις €

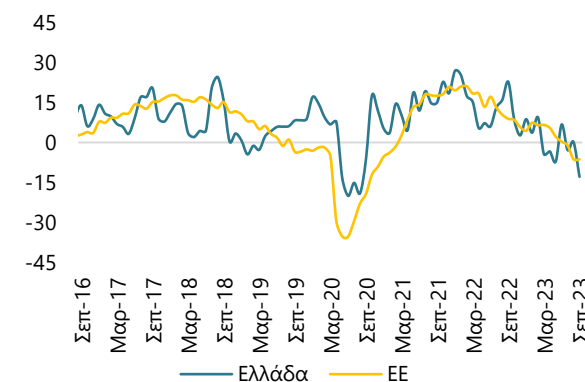
Τάση διεθνούς εμπορίου

Ετήσιος ρυθμός μεταβολής

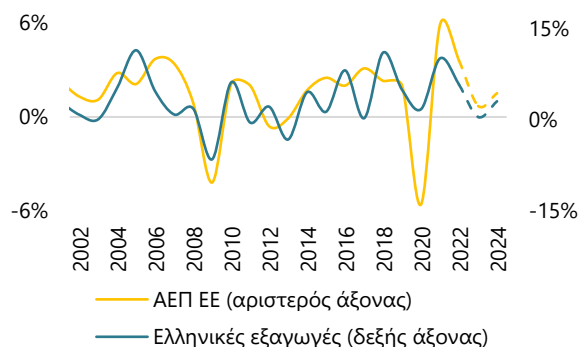
Εξαγωγικές παραγγελίες

εκτίμηση για επόμενο τρίμηνο, δείκτης απόκλισης από μακρ. μέσο όρο*

Ελληνικές εξαγωγές^[1] και ευρωπαϊκό ΑΕΠ

ρυθμός ανάπτυξης σε αποπληθωρισμένους όρους

*αναπροσαρμογή δείκτη ώστε ο άξονας (=0) να αντιστοιχεί στο μέσο όρο 30ετίας

[1] Για τους σκοπούς της ανάλυσης εξετάζονται εξαγωγές αγαθών εκτός ενέργειας και εμπιστευτικών ή αδιευκρίνιστων κωδικών, και ο υπολογισμός των εξαγωγών σε αποπληθωρισμένους όρους έχει γίνει με χρήση του έτους 2021 ως έτους βάσης.

Η τρέχουσα ανάλυση στηρίζεται σε επεξεργασία δεδομένων εξαγωγών αγαθών (εκτός πετρελαίου και ενέργειας) Ελλάδας και Ευρώπης, για τη χρονική περίοδο 2010-2023.

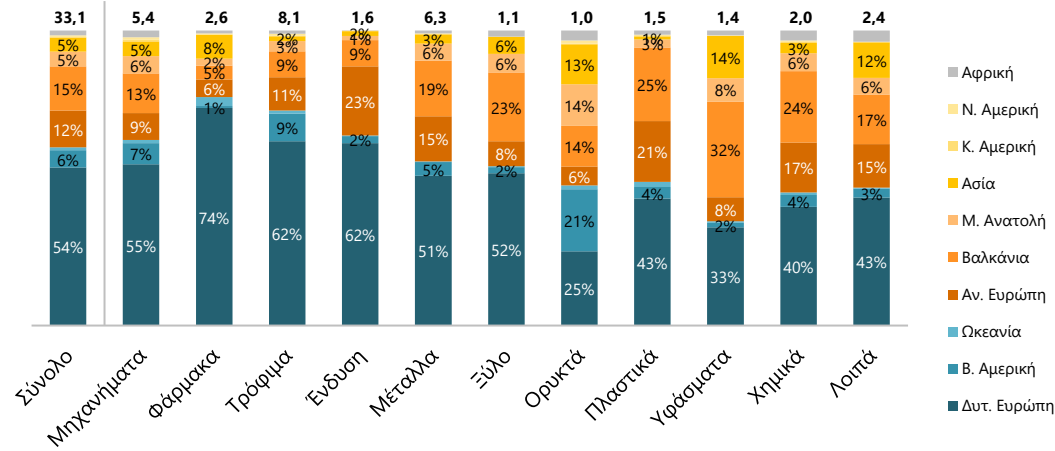
Η ανάλυση στηρίζεται σε δύο βασικούς άξονες: (i) κλάδοι – προϊόντα και (ii) γεωγραφικές περιοχές – χώρες προορισμού. Ειδικότερα:

- στον άξονα κλάδων – προϊόντων εξετάζονται 11 ευρείς κλάδοι εξαγωγικών προϊόντων οι οποίοι κατηγοριοποιούνται σε 3 κατηγορίες βάσει του τεχνολογικού επιπέδου των προϊόντων που τους απαρτίζουν [υψηλής, μέσης και χαμηλής τεχνολογίας], και 129 επιλεγμένα προϊόντα [καλύπτουν το 83% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών της περιόδου 2018-2022] τα οποία συντίθενται από επιμέρους κωδικούς με τρόπο που να αποτελούν ένα ομοιογενές σύνολο και να επιτρέπεται η διαχρονική παρακολούθηση των εξαγωγικών επιδόσεων τους και η εξαγωγή συμπερασμάτων
- στον άξονα γεωγραφικών περιοχών – χωρών παρακολουθούνται 101 χώρες [καλύπτουν το 99% των ελληνικών εξαγωγών της περιόδου 2018-2022] και κατηγοριοποιούνται σε 10 γεωγραφικές περιοχές, με παράλληλο χαρακτηρισμό των περιοχών βάσει εισοδηματικών κριτηρίων [υψηλού, μέσου, χαμηλού και πολύ χαμηλού εισοδήματος]

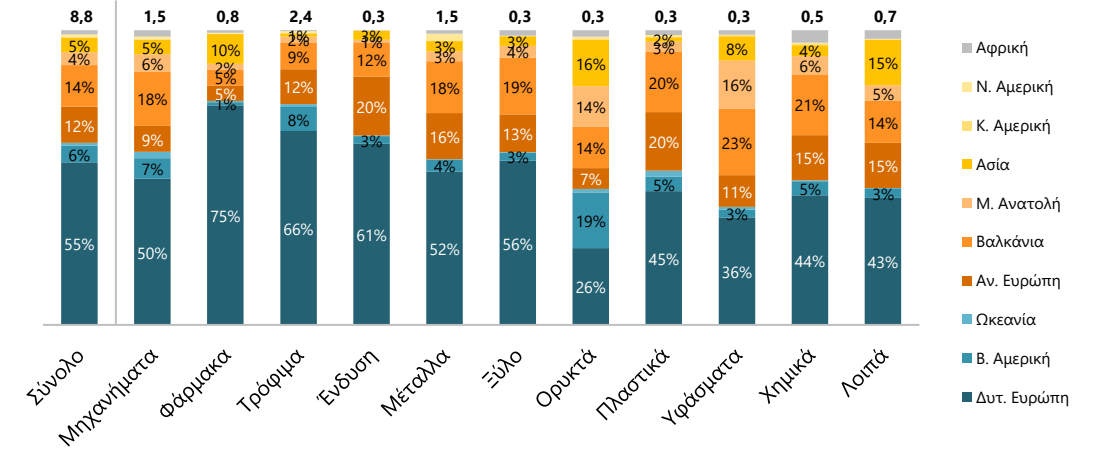
Για το σύνολο των παραπάνω δεδομένων γίνεται εκτίμηση της αποπληθωρισμένης αξίας εξαγωγών [με έτος βάσης το 2021], χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία του Raasche, η οποία προσφέρει το πλεονέκτημα της προσαρμογής του δείκτη στην κατά περίοδο σύνθεση του σε όρους όγκου και είδους των συμμετεχόντων αγαθών. Η ανωτέρω μέθοδος εφαρμόζεται [α] στις ελληνικές και ευρωπαϊκές εξαγωγές ανά προϊόν και μήνα^[1], και [β] στις ελληνικές εξαγωγές ανά προϊόν, μήνα και χώρα προορισμού, προσφέροντας την δυνατότητα μιας εις βάθος ανάλυσης των ελληνικών εξαγωγών και της συμμετοχής αυτών στις ευρωπαϊκές (ανά κλάδο και προορισμό), απαλλαγμένη από τις πληθωριστικές επιδράσεις της τρέχουσας περιόδου.

[1] Ο υπολογισμός της αποπληθωρισμένης αξίας των εξαγωγών υπόκειται σε αναπροσαρμογές για το τρέχον έτος, καθώς ενσωματώνονται σταδιακά [α] η πληροφόρηση για τις εξαγωγικές επιδόσεις των μηνών του έτους, και [β] οι τυχόν αναπροσαρμογές των στοιχείων εξαγωγών από την Eurostat.

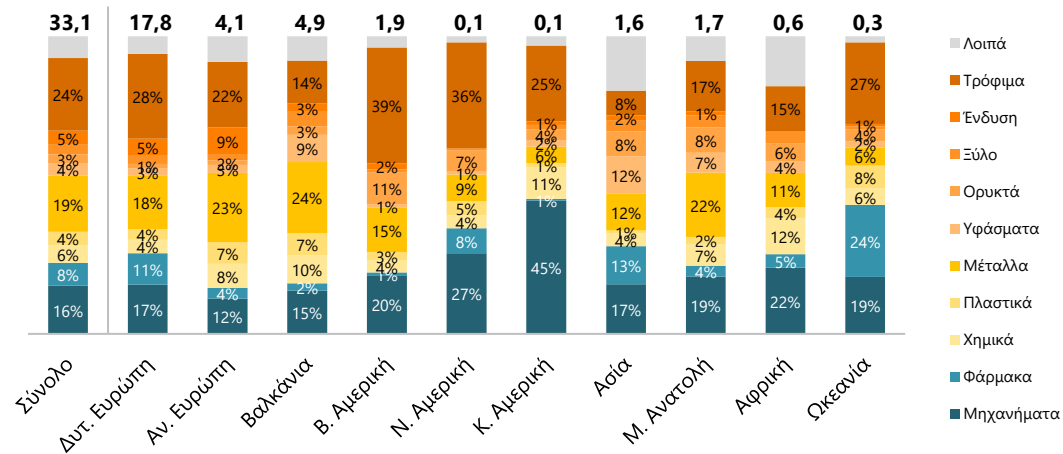
Δομή εξαγωγών ανά κλάδο
έτος 2022, δις €

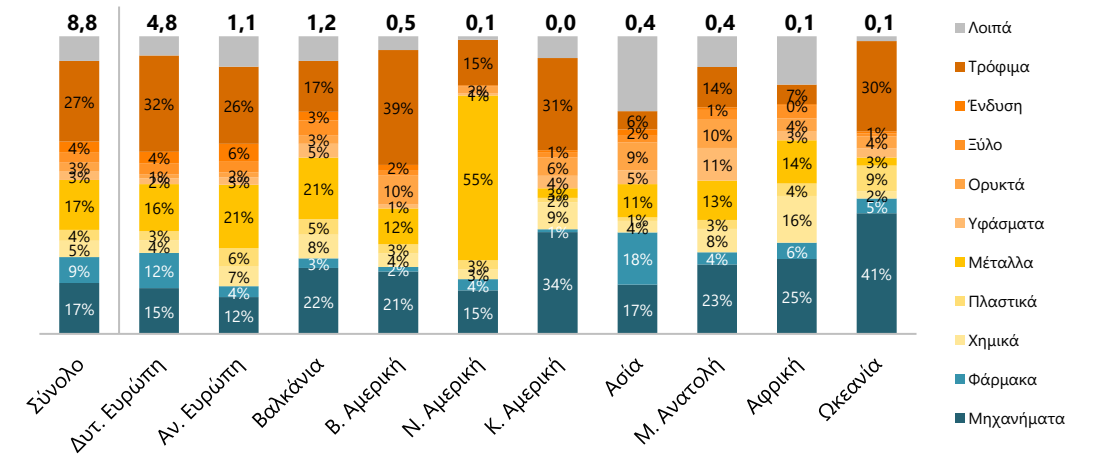
Δομή εξαγωγών ανά κλάδο
Μάιος 2023-Ιούλιος 2023, δις €

Δομή εξαγωγών ανά περιοχή
έτος 2022, δις €

Δομή εξαγωγών ανά περιοχή
Μάιος 2023-Ιούλιος 2023, δις €

Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις Εθνική Τράπεζα

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποι της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζονται με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

fvoumv@nbg.gr

Αθανασία Κουτούζου

Head of Entrepreneurship & Business Analysis

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Σακκάς

Economist

sakkas.georgios@nbg.gr

Γιούρας Θεόδωρος

Economist

giouras.theo@nbg.gr

Μάριος Μιχαηλίδης

Data analyst

michailidis.marios@nbg.gr

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

3^ο τρίμηνο 2023

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης